

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-913

11.12.2018

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Råteskader på tak – materialfeil – unntak for utbedring av selve feilen/mangelen – fal. § 2-1?

Sikrede oppdaget råteskader i takkonstruksjonen på sin fritidsbolig og meldte krav til selskapet. Det gikk frem av takstrapportene at råtesopp hadde etablert seg på taket som en følge av at produktet som var blitt brukt til yttertekking var dårlig egnet. Sikrede anførte at hele taket måtte fjernes, og at skaden var dekningsmessig. Sikrede anførte ytterligere at selskapet hadde gitt villedende opplysninger ved tegning. Selskapet anførte at skaden ikke var dekningsmessig, og viste til at skaden ikke hadde oppstått plutselig, det forelå videre unntak for skade som skyldes sopp og råde i vilkårene. For det tilfellet at dette skulle ansees som en håndverkerfeil/materialfeil, så var uansett utbedring av selve feilen unntatt dekningen, og det var ikke påvist følgeskader. Nemnda kom til at utbedring av taket ikke var dekningsmessig, og at selskapet ikke hadde brutt informasjonsplikten på tegningstidspunktet.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for råteskadet tak på hytte.

Sikrede har forsikring med følgende dekning:

Dekkes

(..)

- Andre plutselige og uforutsette skader

Dekkes ikke

(..)

- Skade som skyldes søl, konsens, sopp, råde, bakterier, hekkesot, kjæledyr og insekter. Se avsnitt for Råde og skadeinsekter

Dekkes

Håndverks- og entreprenørfeil – andre bygningsskader

Andre bygningsskader som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør:

(..)

- Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje

- Skaden må ha blitt konstatert innen 10 år etter arbeidet ble utført

Dekkes ikke

(..)

- Utbedring av selve feilen/mangelen

Sikrede meldte 11.6.17 om skade på tak som en følge av håndverks- og entreprenørfeil.

I forbindelse med krav mot Norsk Hussopp Forsikring ble takstmann A engasjert. Han befarte hyttetaket 8.5.17. I rapporten fremgikk følgende om hendelsesforløpet:

Forsikringstaker opplyser at de i påsken (april 2017) først reagerte på en større istapp fra hjørne av takbord mot sydøst. Ved nærmere øyesyn såg de rødoransje sopp-prikker på stedet på et felt av takbord der det er vannkant. De undersøkte så videre og fann 4-5 andre plasser med samme rødoransje sopp-prikker på endaved nederst på takbord, flest på takflate mot vest. Kfr.vedlagte bilder. De er nå redd for større soppangrep og påfølgende mulige skader.

Takstmann S befarte taket 15.6.17. Av hans rapport gikk det frem at skadetypen var "Sibirsk lærk på tak, FT misfornøyd med kvalitet." Takstmann S avdekket bl.a. "sopp i ender og inn i underkant på tak bord", samt at noen av takbordene var sprukne og dårlige. Videre fremgikk at taket bar preg av "sopp/alger og generelt tilgrodd".

Takstmann H var deretter på befaring 28.6.17. Av rapportens punkt "årsak til skade" hitsettes:

Årsaken til at råtesopp har etablert seg på taket skyldes at produktet som er blitt brukt til yttertekking er for dårlig, og ikke egnet til dette bruket hvor det er relativt mye nedbør gjennom hele året. Dette fører til at materialene ikke får tørket tilstrekkelig ut før neste runde med nedbør, som igjen fører til at råtesoppen får gode vekstvilkår. Mest trolig er andelen kjerneved på dette hyttetaket, et godt stykke under ca. 95%. I FDV-dokumentasjonen til dette produktet skrive Moelven at det normalt er ca. 95 % kjerneved i Sibirs lerk. For å avdekke hvor mange % kjerneved som er nyttet i dette taket, må taket undersøkes av fagkyndige, dette er ikke gjort. Det står også i FDV-dokumentasjonen at produktet er ømfintlig for fukt.

Videre gikk det frem under punktet "skadeomfang":

Det er en 8-10 bord som har større sprekker eller at deler av bordene er borte/knekt av. Her har ... sakt at de kan erstatte disse borden, og at forsikringstaker kan hente ut nye. Videre er det registrert råtesopp i deler av trebordene nede ved takfoten. Mengdene med råtesopp er varierende, og nøyaktig omfang av dette er ikke kontrollert. Det er også registrert at det ikke er laget luftespalte i kistekasser rundt hytten.

Takstmann Ha kontaktet den 4.7.17 C AS, som foretok en vurdering på bakgrunn av bilder av skadestedet, samt telefonsamtaler med takstmannen og sikrede. Det gikk frem av C AS sin vurdering:

Sopputviklingen har oppstått som følge av at benyttet trekvalitet ikke har tålt den værpåkjenningen trevirket har vært utsatt for gjennom de årene som har gått siden oppføringen av hytten.

...

Siden vi ikke kjenner til kvaliteten på angjeldende taktekkingsmateriale, lar vi være å mene noe om dette i forhold til den kvaliteten det refereres til i offisielle levetidsbetraktninger(kjerneved), men registrerer altså at deler av det ubehandlede bordtaket(sibirsk lerk) ikke har evnet å motstå råtesoppangrep som følge av den værpåkjenningen taket har vært utsatt for siden oppføring av hytten.

Vi har ingen grunn til å tro annet enn at sopputviklingen vil fortsette, og etter hvert kunne gi et uttett yttertak med påfølgende innvendige konsekvenser såfremt ingenting gjøres med dagens situasjon. Skadene i bordtaket synes foreløpig ikke så store at taket må skiftes, men da under forutsetning om at taket snarest tekkes med ny, luftet tekking på toppen av dagens bordtak. I fall enkelte bordender er nedbrutt i en grad hvor feste av evt. ny tekking blir vanskelig, kan disse punktene utbedres lokalt.

Selskapet avsto sikredes krav 17.8.17 under henvisning til at forsikringen ikke dekket utbedring av selve feilen/ mangelen.

Sikrede kontaktet deretter NTI som befarte hyttetaket 30.9.17. Det fremgikk av rapporten at tømrerarbeidet ble utført av RD, samt at både utvendig og innvendig takbord er av sibirsk lerk som ble levert av B Bygg AS og kjøpt av ST AS. Under punktet "Konklusjon" i rapporten gikk det frem:

Levetiden til en trekonstruksjon påvirkes av en rekke faktorer, slik som trevirkets holdbarhet, konstruksjonstype, -detaljer, vedlikehold, etc.

Et tretak utsettes for en betydelig råterisiko som følge av stor fuktpåkjennning fra nedbør. Det anbefales derfor å benytte trevirke med god holdbarhet til bordtak for å oppnå lang levetid. Kjerneveden til det benyttede trevirket i det befarte bordtaket, sibirsk lerk, har imidlertid en moderat holdbarhet mot råte, og det kan ikke forventes lang levetid.

Det er to forhold til som vil redusere levetiden til det befarte tretaket. Det ene er at en del bord inneholder yteved og det andre er at svært mange av bordene er skjøtet.

Råte i yteved:

Det befarte treteaket har allerede etter 6 år råteangrep, som antas å være nedbrytning forårsaket av brunråtesoppen tåresopp. Råten var lokalisert i yteved. Under befaringen var det kun mulig å inspisere overliggere for råte fra stige ved takfot. Det var om lag 13 % av overliggerne hvor det ble påvist råteangrep ved takfot. Det er grunn til å anta at det er mer råte i takbordene enn det som ble avdekket under befaringen, siden det var kun overliggere som ble inspisert på et avgrenset område av taket (ved takfot).

I utgangspunktet bør takbord av lerk inneholde 100 % kjerneved. I praksis er dette ofte vanskelig å oppnå, og det legges i tekniske spesifikasjoner for kledningsbord (SN/TS 3186:2008 Heltrekledning av barte til utvendig bruk) og terrassebord (SN/TS 3188:2011 Trykkimpregnerte terrassebord) til grunn at inntil 5 % feilsortering må aksepteres. Inspeksjonen viste imidlertid enn vesentlig høyere andel takbord med yteved enn 5 %, noe som vurderes som uakseptabelt på en så råteutsatt konstruksjon.

Skjøting:

Total lengde fra takfot til møne på de ulike takflatene var inntil 5,05 m (Tabell 1). Det burde derfor være mulig å bruke hele bordlengder uten skjøt. Skjøting av takbord bør i størst mulig grad unngås da dette medfører økt vanninntrenging i endeved og økt risiko med redusert levetid som resultat. Dette er tydelig beskrevet i NS 34200-Q:2014 og Byggetalier 544.106. At over 60 % av overliggerne på to av takflatene har skjøt er derfor ikke fagmessig tilfredstillende løsning som må forventes å redusere levetiden til tretaket.

Sikrede krever dekning for skaden og anfører at det forelå en håndverks-/ entreprenørfeil, materialfeil og uriktig montasje som resulterte i en råteskade som sannsynligvis har spredd over hele taket. Hele taket må fjernes og erstattes med et nytt. Feilen bestod i at det var brukt yteved og ikke kjerneved, samt utbredt bruk av skjøting. Dette førte til omfattende råteskader. Det foreligger dermed adekvat årsakssammenheng mellom materialfeil/ uriktig montasje og skadene.

Sikrede har videre anført at selskapet ga villedende opplysninger ved tegning. Sikrede var tydelig overfor selskapet på at det var viktig at eventuelle soppskader som kunne oppstå i treprodukter ville bli dekket. Selgeren i selskapet viste til dekningen i Norsk Hussopp Forsikring, uten å meddele at de kun var ansvarlig for innvendige soppangrep.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden ikke oppsto plutselig, jf. rapporten fra C AS. Forsikringen dekket heller ikke skade som skyldes sopp og råte.

Selskapet anfører videre at hvis dette utgjør en materialfeil, har skaden uansett ikke oppstått plutselig, og utbedring av skaden er utbedring av selve feilen. Det har ikke oppstått følgeskader i dette tilfellet, da det er taket som har for dårlig materialkvalitet og som må byttes ut.

Sikrede har selv plikt til å sette seg inn i de vilkår som gjelder ved avtaleinngåelsen. At råteforsikringen ikke gjelder ved utvendig treverk har fremkommet i bevis og vilkår som ble sendt fra Gjensidige og Norsk Hussoppforsikring i 2011.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for råteskade på tak.

Sikredes forsikring omfatter "Andre plutselige og uforutsette skader" men har unntak for:

- Skade som skyldes søl, konsens, sopp, råte, bakterier, heksesot, kjæledyr og insekter. Se avsnitt for Råte og skadeinsekter

Ut fra de fremlagte takstrapportene kan nemnda ikke se at det er dokumentert at soppskadene oppsto plutselig, og uansett har vilkårene unntak for skader som skyldes sopp og råte.

Forsikringen omfatter videre "Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje" såfremt skaden er konstatert innen ti år etter arbeidet ble utført, men dekker ikke "Utbedring av selve feilen/mangelen". Ifølge de fremlagte takstrapportene var tømmerets kjerneverdi et godt stykke

under 95 %. Dette må regnes som en materialfeil. Ifølge vilkårene omfattes imidlertid ikke "Utbedring av selve feilen/mangelen". Feilen i dette tilfelle var feil på materialene som ble brukt. Bytting av taket vil derfor bety at man bytter materialene som var beheftet med feil, og dette blir da "utbedring av selve feilen". Nemnda kan ikke se at det er dokumentert følgeskader av materialfeilen utover at materialene må byttes. Det er i så fall ingen skade som er omfattet av forsikringen.

Sikrede anfører videre at selskapet har brutt informasjonsplikten i fal. § 2-1.

Ifølge fal § 2-1 skal selskapet i forbindelse med tegningen av en forsikring gi opplysninger om det er vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til det forsikringstakeren med rimelighet kan vente er dekket under vedkommende forsikring. Sikrede anfører at de var tydelig overfor selskapet på at det var viktig at eventuelle soppskader som kunne oppstå i treprodukter ville bli dekket. Selgeren i selskapet viste til dekningen i Norsk Hussopp Forsikring, uten å meddele at de kun tok ansvar for innvendige soppangrep. Dette er ikke ytterligere dokumentert, men uansett kan nemnda ikke se at unntak for utvendig soppangrep utgjør en vesentlig begrensning i dekningen. En slik begrensning er helt vanlig og ikke noe selskapet normalt må opplyse om.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Peter Bjurvill (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).